

บทที่ 4

การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วน

การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วน (Change in Partners' Equity) ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วนจะมีผลทำให้ห้างหุ้นส่วนเดิมต้องเลิกล้มไป แต่หากการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วนได้รับความยินยอมจากผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนแล้ว ห้างหุ้นส่วนจะยังคงดำเนินงานต่อไปได้โดยจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนเดิมและการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องไปยื่นจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงต่อสำนักงานทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัท

หลังจากห้างหุ้นส่วนได้ดำเนินงานไปได้ระยะหนึ่ง หุ้นส่วนอาจตกลงให้มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นส่วนจากเหตุดังนี้

1. การรับผู้เป็นหุ้นส่วนใหม่
2. การลาออกของผู้เป็นหุ้นส่วน
3. การตายของผู้เป็นหุ้นส่วน

การรับผู้เป็นหุ้นส่วนใหม่

การที่หุ้นส่วนตกลงรับบุคคลภายนอกเข้ามาเป็นหุ้นส่วนใหม่อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

1. ต้องการเงินลงทุนเพิ่มขึ้นเพื่อขยายกิจการของห้างหุ้นส่วน
2. ต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาร่วมดำเนินงานในห้างหุ้นส่วน

รับหุ้นส่วนใหม่จะต้องได้รับความยินยอมจากหุ้นส่วนเดิมทุกคนโดยเฉพาะผู้ที่เข้ามาเป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิด การที่ห้างหุ้นส่วนรับหุ้นใหม่เข้ามาอาจทำให้สิทธิต่างๆ เงินทุนของห้างหุ้นส่วน รวมทั้งส่วนแบ่งกำไรของหุ้นส่วนเดิมเปลี่ยนแปลงดังนั้น ควรจะมีการทำความตกลงกันใหม่และควรทำเป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจน โดยหุ้นส่วนเดิมและหุ้นส่วนใหม่ควรมีการตกลงกันใหม่เรื่องต่อไปนี้

1. ปรับปรุงบัญชีสินทรัพย์และหนี้สินต่างๆ ของห้างหุ้นส่วนให้ถูกต้องและครบถ้วนก่อนรับหุ้นส่วนใหม่เข้ามา กล่าวคือ จะต้องมีการประเมินราคาของสินทรัพย์ทั้งหมดของห้างหุ้นส่วนตามมูลค่ายุติธรรมในขณะนั้น รวมทั้งบันทึกหนี้สินของห้างหุ้นส่วนให้ครบถ้วนกำไรขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการปรับปรุงบัญชีสินทรัพย์และหนี้สินดังกล่าวแบ่งให้หุ้นส่วนเดิมทุกคนตามอัตราส่วนแบ่งกำไรขาดทุนเดิม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1052 บัญญัติว่า “บุคคลผู้เข้าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนย่อมต้องรับผิดในหนี้ใดๆ ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนเข้ามาเป็นหุ้นส่วน” ดังนั้น ถ้าหากไม่มีการปรับปรุงมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินของห้างหุ้นส่วนให้ถูกต้อง ณ วันรับหุ้นส่วนใหม่ จะทำให้หุ้นส่วนใหม่มีส่วนร่วมรับกำไรขาดทุน รวมทั้งหนี้สินที่เกิดขึ้นก่อนที่เขาจะเข้ามาเป็นหุ้นส่วนทำให้เกิดข้อได้เปรียบระหว่างหุ้นส่วนเดิมและหุ้นส่วนใหม่ได้

นอกจากนั้นหุ้นส่วนทุกคนจะต้องตกลงกันว่าจะจะใช้สมุดบัญชีเดิมของห้างหุ้นส่วนต่อไป หรือจะใช้สมุดบัญชีชุดใหม่ หากตกลงให้ใช้สมุดบัญชีเดิมจะต้องบันทึกรายการปรับปรุงสินทรัพย์และหนี้สินตามข้อตกลงก่อน จากนั้นจึงบันทึกการลงทุนของหุ้นส่วนใหม่ แต่ถ้าจะใช้สมุดบัญชีชุดใหม่จะต้องบันทึกรับโอนสินทรัพย์และหนี้สินของหุ้นส่วนเดิมถือเป็นการลงทุน พร้อมทั้งบันทึกการลงทุนของหุ้นส่วนใหม่ในสมุดบัญชีชุดใหม่ของห้างหุ้นส่วน

2. สิทธิส่วนได้เสียของหุ้นส่วนใหม่ และอัตราส่วนแบ่งผลกำไรขาดทุนของหุ้นส่วนทุกคนหลังรับหุ้นส่วนใหม่ สิทธิส่วนได้เสียแสดงให้เห็นถึงความเป็นเจ้าของในห้างหุ้นส่วนของหุ้นส่วนแต่ละคน สิทธิส่วนได้เสียของหุ้นส่วนจะ

มีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ซึ่งนอกจากเพิ่มขึ้นเนื่องจากส่วนแบ่งกำไรแล้ว อาจเพิ่มขึ้นเนื่องจากการเพิ่มทุนของหุ้นส่วนในทางตรงข้ามสิทธิส่วนได้เสียจะลดลงเนื่องจากส่วนแบ่งขาดทุน การถอนใช้ส่วนตัวและการลดทุนของหุ้นส่วน แต่ส่วนแบ่งกำไรขาดทุนจะแสดงให้เห็นถึงข้อตกลงระหว่างหุ้นส่วนในการแบ่งกำไรขาดทุนของห้างหุ้นส่วนในแต่ละงวดให้กับหุ้นส่วนแต่ละคน ซึ่งเป็นไปตามอัตราส่วนแบ่งกำไรขาดทุนที่ได้ตกลงกันไว้แล้ว เพราะถ้าหากไม่ได้ตกลงกันไว้ก็ต้องแบ่งตามกฎหมายของแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทยจะแบ่งตามอัตราส่วนของเงินทุน

ดังนั้น การรับหุ้นส่วนใหม่จะต้องมีการตกลงกันให้แน่นอนถึงสิทธิส่วนได้เสียของหุ้นส่วนใหม่ในห้างหุ้นส่วน ซึ่งอาจจะไม่เท่ากับเงินที่เขานำมาลงทุนก็ได้ รวมทั้งข้อตกลงเกี่ยวกับอัตราส่วนแบ่งกำไรขาดทุนหลังจากรับหุ้นส่วนใหม่แล้ว

วิธีการรับหุ้นส่วนใหม่

การรับหุ้นส่วนใหม่ ทำได้ 2 วิธี คือ

1. หุ้นส่วนใหม่ซื้อสิทธิส่วนได้เสียจากหุ้นส่วนเดิม (Purchase Of An Interest From Existing Partners)
2. หุ้นส่วนใหม่นำสินทรัพย์มาลงทุน (Investing In Existing Partnership)